

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE**

**ŠTANDARDY A USMERNENIA NA ZABEZPEČOVANIE
KVALITY V EURÓPSKOM PRIESTORE
VYSOKOŠKOLSKÉHO VDELÁVANIA (ESG - 2015)
APLIKOVANÉ NA PODMIENKY SPU V NITRE**

Nitra 2018

Obsah

Predslov.....	3
I. Kontext, rozsah, ciele a princípy.....	4
Kontext problematiky.....	4
Rozsah a koncepcia.....	4
ESG: ciele a zásady.....	4
II. Európske štandardy a usmernenia na zabezpečovanie kvality vysokoškolského vzdelávania.....	5
1. časť: Štandardy a usmernenia na interné zabezpečovanie kvality.....	5
1.1 Stratégia zabezpečovania kvality.....	5
1.2 Príprava a schvaľovanie študijných programov.....	6
1.3 Učenie sa, vyučovanie a hodnotenie orientované na študenta.....	7
1.4 Prijímacie konanie, priebeh štúdia, uznávanie vzdelania a udeľovanie akademických titulov.....	9
1.5 Vysokoškolský učiteľia.....	10
1.6 Zdroje na zabezpečenie štúdia a podporu študentov.....	10
1.7 Zhromažďovanie a spracúvanie informácií.....	11
1.8 Zverejňovanie informácií.....	11
1.9 Priebežné monitorovanie a periodické hodnotenie študijných programov.....	12
1.10 Pravidelné externé zabezpečovanie kvality.....	13
2. časť: Implementácia systému vnútorného zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania na základe ESG na SPU v Nitre.....	13
2.1 Hlavné zásady systému vnútorného zabezpečovania kvality vzdelávania.....	14
2.2 Implementácia systému vnútorného zabezpečovania kvality vzdelávania.....	14
2.3 Organizačná štruktúra systému zabezpečovania kvality vzdelávania.....	15
2.4 Periodické hodnotenie systému zabezpečovania kvality vzdelávania.....	16
III. Prílohy.....	18
1. časť: Štandardy na interné zabezpečovanie kvality.....	18
1.1 Stratégia zabezpečovania kvality.....	18
1.2 Príprava a schvaľovanie študijných programov.....	18
1.3 Učenie sa, vyučovanie a hodnotenie orientované na študenta.....	18
1.4 Prijímacie konanie, priebeh štúdia, uznávanie vzdelania a udeľovanie akademických titulov.....	18
1.5 Vysokoškolský učiteľia.....	18
1.6 Zdroje na zabezpečenie štúdia a podporu študentov.....	18
1.7 Zhromažďovanie a spracúvanie informácií.....	19
1.8 Zverejňovanie informácií.....	19
1.9 Priebežné monitorovanie a periodické hodnotenie študijných programov.....	19
1.10 Pravidelné externé zabezpečovanie kvality.....	19

Predslov

V berlínskom komuniké z 19. septembra 2003 ministri signatárskych štátov bolonského procesu vyzvali Európsku sieť na zabezpečovanie kvality vo vysokom školstve (ENQA), aby prostredníctvom svojich členov v spolupráci s Európskou asociáciou univerzít (EUA), Európskou asociáciou inštitúcií vysokoškolského vzdelávania (EURASHE) a Národných zväzov študentov v Európe (ESIB) vytvorila súbor noriem, postupov a smerníc na zabezpečovanie kvality, pričom hľadala spôsoby, ako zabezpečiť systém vzájomného posudzovania zabezpečovania kvality.

Vzhľadom na meniace sa súvislosti bola v roku 2012 ministerským komuniké vyzvaná skupina E4 (ENQA, ESU (Európska študentská únia, predtým ESIB), EUA, EURASHE) v spolupráci s Education International (EI), BUSINESSEUROPE a s Európskym registrom na zabezpečenie kvality vysokoškolského vzdelávania (EQAR) na prípravu prvého návrhu znenia revidovaných „Noríem a smerníc na zabezpečovanie kvality v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania“ (ESG) s cieľom „zlepšiť ich zrozumiteľnosť, použiteľnosť a prospešnosť vrátane úpravy ich rozsahu“.

V máji 2015 prijali ministri zodpovední za vysokoškolské vzdelávanie v Európskom priestore revidované „**Štandardy a usmernenia na zabezpečovanie kvality v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania**“ (**Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, ESG - 2015**), ktorých hlavným cieľom je prispieť k spoločnému chápaniu zabezpečovania kvality v oblasti učenia sa a vyučovania naprieč geografickým hraniciam, a to všetkými zainteresovanými stranami. Štandardy a usmernenia zohrávajú dôležitú úlohu v rozvoji národných a inštitucionálnych systémov zabezpečovania kvality v celom Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania a rozvoji cezhraničnej spolupráce. ESG umožní európskym systémom vysokoškolského vzdelávania preukázať svoju kvalitu a zvýšiť transparentnosť. Vysoké školy tak prispievajú k posilňovaniu vzájomnej dôvery a lepšia vzájomného uznávania dosiahnutého vzdelania, študijných programov a iných poskytovaných služieb.

Úlohou Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre (ďalej SPU, alebo univerzita) je zvýšiť kvalitu a flexibilitu vzdelávania na univerzite prostredníctvom inovácií a prepojenia obsahu vzdelávania s potrebami vedomostnej spoločnosti, podporiť spoluprácu medzi vysokými školami, organizáciami výskumu a vývoja a súkromným sektorom na národnej a medzinárodnej úrovni. Aby sa daná úloha mohla splniť, boli implementované „Štandardy a usmernenia na zabezpečovanie kvality v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania“ (ESG - 2015), do vnútorného systému manažérstva kvality SPU v Nitre.

I. Kontext, rozsah, ciele a princípy

➤ Kontext problematiky

Vysokoškolské vzdelávanie, výskum a inovácie zohrávajú kľúčovú úlohu v podpore sociálnej súdržnosti, hospodárskemu rastu a globálnej konkurencieschopnosti. Vzhľadom na spoločné úsilie európskych krajín čoraz viac sa orientovať na znalosti, vysokoškolské vzdelávanie sa stalo neoddeliteľnou súčasťou sociálno - ekonomického a kultúrneho rozvoja. Rastúci dopyt po zručnostiach a kompetenciách si zároveň vyžaduje, aby vysokoškolské inštitúcie reagovali na situáciu novými spôsobmi.

Vysoké školy a agentúry na zabezpečenie kvality používajú ESG ako referenčný dokument pre interné a externé systémy zabezpečovania kvality vysokých škôl. Okrem toho sa ESG používajú v Európskom registri na zabezpečenie kvality vysokoškolského vzdelávania (EQAR), ktorý zodpovedá za register agentúr na zabezpečovanie kvality, pôsobiacich v ESH.

➤ Rozsah a koncepcia

ESG sú súborom štandardov a usmernení na interné a externé zabezpečovanie kvality vysokoškolského vzdelávania. ESG nepredstavujú štandardy kvality, ani nepredpisujú, ako implementovať procesy zabezpečovania kvality. Poskytujú však návody v oblastiach, ktoré sú kľúčové pre úspešné a kvalitné poskytovanie vzdelávania a tvorbu vzdelávacieho prostredia vo vysokoškolskom vzdelávaní.

Ťažiskom ESG je zabezpečovanie kvality, ktoré súvisí s učením sa a vyučovaním vo vysokoškolskom vzdelávaní vrátane vzdelávacieho prostredia a relevantného prepojenia na výskum a inovácie. Vysoké školy okrem toho majú zavedené ďalšie zásady a postupy s cieľom zabezpečiť a zlepšiť kvalitu svojich ďalších aktivít, ako je výskum a riadenie.

ESG sa vzťahujú na všetky typy vysokoškolského vzdelávania, ktoré ponúka v EHEA bez ohľadu na formu štúdia alebo miesto poskytovania. To znamená, že ESG sa vzťahujú aj na akékoľvek vysokoškolské vzdelávanie vrátane národného a cezhraničného vzdelávania. **Pojem „študijný program“ sa v tomto dokumente vzťahuje na poskytovanie vysokoškolského vzdelávania v najširšom zmysle slova vrátane vzdelávania, ktoré je súčasťou študijného programu vedúceho k získaniu oficiálneho akademického titulu.**

Pojem „zabezpečovanie kvality“ sa v tomto dokumente používa na opis všetkých činností v rámci cyklu neustáleho zlepšovania (t.j. aktivity na zabezpečovanie kvality a aktivity na rozvoj).

➤ ESG: ciele a zásady

ESG majú nasledujúce ciele:

- **stanovujú spoločný rámec** pre systémy na zabezpečovanie kvality učenia sa a vyučovania na európskej, národnej a inštitucionálnej úrovni,

- **umožňujú zabezpečovanie a zvyšovanie kvality** vysokoškolského štúdia v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania,
- **podporujú vzájomnú dôveru**, čím sa zjednodušuje vzájomné uznávanie dosiahnutého vzdelávania a mobilita na národnej a cezhraničnej úrovni,
- **poskytujú informácie o zabezpečovaní kvality** v EHEA.

Tieto ciele vytvárajú rámec, v ktorom je možné rôznym spôsobom použiť a implementovať ESG na jednotlivých vysokých školách. ESG sú založené na nasledujúcich štyroch princípoch zabezpečovania kvality v EHEA:

- vysoké školy majú primeranú zodpovednosť za kvalitu nimi poskytovaného vzdelávania a jej zabezpečovanie,
- zabezpečovanie kvality reaguje na rôznorodosť systémov vysokoškolského vzdelávania, vysokých škôl, študijných programov a študentov,
- zabezpečovanie kvality podporuje rozvoj kultúry kvality,
- zabezpečovanie kvality berie do úvahy potreby a očakávania študentov, ostatných zainteresovaných strán a spoločnosti.

II. Európske štandardy a usmernenia na zabezpečovanie kvality vysokoškolského vzdelávania

Štandardy na zabezpečovanie kvality sa delia na tri časti:

- interné zabezpečovanie kvality,
- externé zabezpečovanie kvality,
- agentúry na zabezpečovanie kvality.

Uvedené tri časti zabezpečovania kvality sú navzájom prepojené a spoločne tvoria základ európskeho rámca zabezpečovania kvality a mali by sa vnímať vcelku.

1. časť: Štandardy a usmernenia na interné zabezpečovanie kvality

1.1 Stratégia zabezpečovania kvality

Štandard:

Vysoké školy by mali prijať stratégiu zabezpečovania kvality, ktorej znenie je verejné prístupné a tvorí súčasť ich strategického riadenia. Interné zainteresované strany by mali vytvoriť a implementovať túto stratégiu prostredníctvom vhodných štruktúr a procesov so zapojením externých zainteresovaných strán.

Usmernenia: Politika a ciele kvality poskytujú univerzite rámec, v ktorom rozvíja a monitoruje efektívnosť svojho systému zabezpečovania kvality vzdelávania, pomáhajú tiež pri vytváraní verejnej dôvery v inštitucionálnu autonómiu. Politika obsahuje zámery zabezpečovania kvality v rôznych oblastiach, ako aj voči zainteresovaným stranám. Uvedené zámery sú rozpracované do cieľov kvality vzdelávania na SPU.

Stratégia zabezpečovania kvality odráža vzťah medzi výskumom, učením sa a vyučovaním a zohľadňuje nielen národný kontext, v ktorom vysoká škola pôsobí, ale aj inštitucionálny kontext a strategický prístup. Takáto stratégia slúži na podporu:

- vzťahu medzi vzdelávaním študentov a výskumom na univerzite,
- stratégiou univerzity v oblasti pravidiel kvality,
- organizácie systému zabezpečovania kvality,
- katedier, fakúlt a ďalších organizačných jednotiek, rovnako aj vedenia vysokej školy, jednotlivých zamestnancov a študentov, aby prijali zodpovednosť za zabezpečovanie kvality,
- akademickej integrity a slobôd a ostražitosti voči akademickým podvodom;
- ochrany proti intolerancii akéhokoľvek druhu a diskriminácii študentov alebo zamestnancov,
- zapojenia externých zainteresovaných strán do zabezpečovania kvality,
- implementácie, monitorovania a revidovania stratégie politiky a cieľov kvality.

Realizácia uvedených zámerov závisí predovšetkým od záväzkov na všetkých úrovniach univerzity, jej programy majú jasné a explicitne definované výsledky. Zamestnanci sú pripravení, ochotní a schopní zabezpečovať výučbu a podporu študentom, ktorá pomôže študentom dosiahnuť tieto výsledky. Existujú úplné, včasné a hmatateľne uznané prínosy tých zamestnancov, ktorí univerzitu podporujú svojou výnimočnou odbornosťou, vedomosťami a prínosom. Univerzita sa trvalo usiluje o zlepšenie a posilnenie vzdelávania, ktoré ponúka svojim študentom. Stratégia zabezpečovania kvality sa vzťahuje aj na akékoľvek činnosti vysokej školy, ktoré sú vykonávané zmluvnými alebo tretími stranami.

1.2 Príprava a schvaľovanie študijných programov

Štandard:

Vysoké školy by mali mať procesy na prípravu a schvaľovanie svojich študijných programov. Študijné programy by mali byť navrhnuté tak, aby spĺňali stanovené ciele vrátane očakávaných výsledkov vzdelávania. Kvalifikácie vyplývajúce zo študijných programov by mali byť jasné špecifikované a komunikované a mali by odkazovať na príslušnú úroveň národného kvalifikačného rámca v oblasti vysokého školstva a následne kvalifikačného rámca v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania.

Usmernenia: Dôvera študentov a ďalších zainteresovaných strán na univerzite sa vytvára a udržiava pomocou efektívnych činností na zabezpečovanie kvality, ktorých cieľom je, aby boli študijné programy správne navrhnuté, pravidelne preskúmané a monitorované, a tým sa zabezpečí ich ďalší význam a aktuálnosť. Zabezpečovanie kvality študijných programov na univerzite zahŕňa:

- zadefinovanie cieľov, ktoré sú v súlade s inštitucionálnou stratégiou a majú vyslovene stanovené výsledky vzdelávania,
- odrážajú štyri ciele vysokoškolského vzdelávania Rady Európy (pozri kapitolu I. Rozsah a koncepcia),
- vypracovanie a zverejnenie explicitne stanovených študijných výsledkov,
- venovanie pozornosti otázkam obsahu predmetov v rámci študijných plánov daného študijného programu,
- vytváranie priestoru špecifickým potrebám rôznych foriem vzdelávania (napr. denné, externé, dištančné, e-learning),
- zabezpečenie dostupnosti vhodných učebných zdrojov,
- zainteresovanie pracovníkov z externého prostredia pri tvorbe študijných programov,
- oficiálne postupy na schvaľovanie študijných programov iným subjektom ako ten, ktorý realizuje ich výučbu,
- monitorovanie a dosiahnutie študijného progresu študentov,

- pravidelné preskúmavanie študijných programov (vrátane externých členov komisií),
- pravidelná spätná väzba od zamestnávateľov, zástupcov trhu práce a ďalších príslušných organizácií,
- spoluúčasť študentov a ostatných zainteresovaných strán pri tvorbe študijných programov,
- inštitucionálne schvaľovanie študijného programu.

1.3 Učenie sa, vyučovanie a hodnotenie orientované na študenta

Štandard:

Vysoké školy by mali zabezpečiť realizáciu študijných programov tak, aby študenti zohrali aktívnu úlohu v tvorbe procesu učenia sa a aby sa tento prístup odzrkadľoval aj v ich hodnotení.

Usmernenia: Učenie sa a vyučovanie orientované na študenta zohráva dôležitú úlohu v stimulácii motivácie študentov, ich sebahodnotenia a zapojenia sa do procesu učenia. Hodnotenie študentov na univerzite patrí k jedným z najdôležitejších prvkov vysokoškolského vzdelávania. Výsledky posudzovania majú zásadný vplyv na budúcu kariéru študentov, je preto dôležité, aby sa hodnotenie vykonávalo profesionálne bez ohľadu na okolnosti a aby sa do úvahy brali informácie, ktoré sú k dispozícii o testovaní a procese skúšania. Hodnotenie poskytuje univerzite tiež cenné informácie o efektívnosti výučby a podpore študentov. Učenie sa a vyučovanie orientované na študenta:

- je navrhnuté tak, aby umožňovalo meranie splnenia predpokladaných študijných výsledkov a ďalších cieľov študijného programu,
- rešpektuje rozmanitosť študentov a ich potreby, ktoré im prinášajú flexibilitu vzdelávacieho procesu,
- v prípade potreby sa využívajú rôzne spôsoby poskytovania vzdelávania,
- povzbudzuje študentov k samostatnosti, pričom im zabezpečuje primerané vedenie a podporu študentov,
- podporuje vzájomný rešpekt vo vzťahu študent – učiteľ,
- obsahuje vhodné postupy na riešenie sťažností študentov,
- umožňuje študentom vykonávať komisionálne skúšky,
- vychádza z platného študijného poriadku SPU,
- má jasné pravidlá týkajúce sa absencie študentov vo vyučovacom procese,
- je predmetom administratívneho overovania a kontroly na zabezpečenie správnosti postupov.

Vzhľadom na význam hodnotenia pre napredovanie študentov a ich budúcu kariéru sa v postupoch na zabezpečovanie kvality do úvahy berú najmä nasledujúce skutočnosti:

- skúšajúci poznajú jestvujúce metódy na testovanie a skúšanie a sú podporovaní v rozvoji zručností spojených s ich budúcou kvalifikáciou,
- kritériá a spôsob hodnotenia študentov, ako aj kritériá na stanovenie známok sú vopred zverejnené,
- hodnotenie umožňuje študentom zistiť, do akej miery dosiahli plánované výsledky vzdelávania,
- ak je možné, hodnotenie vykonáva viac než jeden skúšajúci,
- hodnotenie je konzistentné, spravodlivo aplikované voči všetkým študentom a vykonáva sa v súlade s postupmi definovanými na univerzite,
- študenti majú možnosť odvolacieho konania.

Okrem uvedeného študenti sú jasne informovaní o stratégii hodnotenia, ktorá sa používa v ich študijnom programe, aké skúšky alebo iné metódy hodnotenia sa budú aplikovať, čo sa od nich bude očakávať a kritériá, ktoré sa budú používať na hodnotenie ich výkonnosti.

1.4 Prijímacie konanie, priebeh štúdia, uznávanie vzdelania a udeľovanie akademických titulov

Štandard:

Na vysokých školách by sa mali konzistentne používať vopred definované a zverejnené predpisy týkajúce sa všetkých fáz „životného cyklu“ študenta, napr. prijímacieho konania, priebehu štúdia, uznávania vzdelania a udeľovania akademických titulov.

Usmernenia: Prijímacie konanie uchádzačov sa uskutočňuje na všetkých fakultách univerzity v zmysle zákona o VŠ. Organizačné, obsahové zameranie a kritéria na prijatie, ako aj kritéria prijatia študentov bez prijímacích skúšok sú na všetkých fakultách schválené v akademických orgánoch fakúlt, v kolégiách dekanov a v akademických senátoch fakúlt. SPU má vlastnú elektronickú prihlášku, ktorá je zverejnená na webovej stránke SPU. Možnosti štúdia na univerzite sa propagujú na Portály VŠ, na webových sídlach univerzity a jej fakúlt, v dennej tlači, v médiách, na veľtrhoch vzdelávania, výstavách (Agrokomplex, Medzinárodný poľnohospodársky veľtrh Agrosalón, Medzinárodný strojárky veľtrh a inde), ako aj v rámci dní otvorených dverí na SPU, resp. jednotlivých fakúlt.

Univerzita každoročne vypracováva „Správu o výsledkoch vzdelávacej činnosti na SPU v Nitre“, ako aj na jednotlivých fakultách, v ktorej sa analyzujú najvýznamnejšie kvalitatívne a kvantitatívne ukazovatele vzdelávacieho procesu vo väzbe na atribúty deklarované v dlhodobom zámere rozvoja univerzity do roku 2022 v oblasti vzdelávania. Spáva poskytuje reálny pohľad na všetky stránky vzdelávacieho procesu na univerzite, identifikuje silné a slabé stránky, možnosti a ohrozenia a na ich základe stanovuje, krátkodobé, prípadne

dlhodobé ciele. Správa je vnútorným sebahodnotením vzdelávacieho procesu na univerzite a je vypracovaná z podkladov jednotlivých fakúlt.

Spravodlivé uznávanie vysokoškolského vzdelávania, častí štúdia a predchádzajúceho štúdia vrátane uznávania neformálneho a informálneho vzdelávania utvára základné prvky na zabezpečenie napredovania študentov v štúdiu, ako aj podpory ich mobility. Príslušné postupy na uznávanie vzdelávania sa opierajú o:

- inštitucionálnu prax uznávania vzdelávania v súlade so zásadami uznávania vzdelania podľa lisabonskej dohody o uznávaní akademických titulov,
- spoluprácu s inými inštitúciami, agentúrami na zabezpečenie kvality a národnými centrami na uznávanie dokladov o vzdelaní (ENIC/NARIC) s cieľom zabezpečiť konkrétne uznávanie vzdelania v celej krajine.

Finálnou etapou štúdia je odovzdávanie dokladov o absolvovaní štúdia. Doklady o absolvovaní ŠP v študijnom odbore sú vysokoškolský diplom, vysvedčenie o štátnej skúške a dodatok k diplomu. Dodatok k diplomu je doklad, ktorý obsahuje podrobnosti o absolvovanom študijnom programe. Doklady o absolvovaní štúdia ŠP vydáva univerzita v slovensko – anglickej verzii a absolventovi sa spravidla odovzdávajú na slávnostnej promócií. Študentovi spoločného ŠP vydá doklady o absolvovaní štúdia ta zo spolupracujúcich vysokých škôl, ktorej to určí dohoda o spoločných študijných programoch.

1.5 Vysokoškolskí učitelia

Štandard:

Vysoké školy by sa mali uisťovať o dostačujúcich kompetenciách svojich učiteľov. Mali by využívať spravodlivé a transparentné procesy na prijímanie a osobnostný rozvoj zamestnancov.

Usmernenia: Učitelia sú najdôležitejším študijným zdrojom, ktorých majú študenti k dispozícii. Je dôležité, aby tí, ktorí vyučujú mali:

- hlboké vedomosti z problematiky daného predmetu, ktorý vyučujú,
- potrebné znalosti a skúsenosti na odovzdávanie svojich vedomostí, schopnosti a zručnosti študentom a k svojmu výkonu boli schopní prijímať spätnú väzbu.

Univerzita nesie primárnu zodpovednosť za kvalitu svojich zamestnancov a za poskytovanie podporného prostredia, ktoré im umožňuje efektívne pracovať. V takomto prostredí sa:

- zavádzajú a uplatňujú jasné, transparentné a spravodlivé postupy na prijímanie zamestnancov vrátane pracovných podmienok, kde sa kladie dôraz na vyučovanie;
- podporuje profesionálny rozvoj učiteľov,
- podporuje vedeckú činnosť s cieľom posilniť väzby medzi vzdelávaním, vedou a výskumom,
- podporuje inovácie vyučovacích metód a používanie nových technológií.

Pedagogickí pracovníci dostávajú príležitosť rozvíjať a rozširovať svoju vyučovaciu schopnosť a sú nabádaní, aby samohodnotili svoje zručnosti. Univerzita na prijateľnej úrovni poskytuje pedagógom s nízkou výkonnosťou príležitosť na zdokonaľovanie svojich zručností a má prostriedky na vylúčenie takýchto učiteľov z vyučovacích povinností, ak sú aj naďalej preukázateľne neefektívni.

1.6 Zdroje na zabezpečenie štúdia a podporu študentov

Štandard:

Vysoké školy by mali mať primerané financovanie na aktivity súvisiace so štúdiom a vyučovaním a zabezpečiť, aby boli k dispozícii vhodné a ľahko dostupné zdroje na zabezpečenie a podporu štúdia a študentov.

Usmernenia: Študenti majú k dispozícii viacero prostriedkov na podporu vzdelávania. Tieto prostriedky pozostávajú z fyzických zdrojov, ako sú knižnice alebo počítačové vybavenie, a ľudskej podpory v podobe učiteľov, tútorov, poradcov a iných konzultantov. Učebné prostriedky aj ďalšie podporné mechanizmy sú pre študentov ľahko dostupné, navrhované sú v súlade s potrebami študentov a pri ich zostavovaní sa berie do úvahy spätná väzba tých, ktorí využívajú ich služby. Univerzita pravidelne monitoruje, preskúmava a zlepšuje efektívnosť podporných služieb, ktoré sú študentom k dispozícii. Úloha podporných zdrojov je obzvlášť dôležitá na uľahčenie mobility študentov v rámci jednotlivých vysokoškolských vzdelávacích systémov.

Pri poskytovaní podporných služieb zohrávajú kľúčovú úlohu podporní a administratívni zamestnanci, ktorí sú kvalifikovaní a majú možnosť rozvíjať svoje schopnosti.

1.7 Zhromažďovanie a spracúvanie informácií

Štandard:

Vysoké školy by mali zabezpečiť zhromažďovanie, analýzu a využívanie relevantných informácií na efektívne uskutočňovanie a riadenie svojich študijných programov a ďalších aktivít.

Usmernenia: Inštitucionálne sebapoznanie je východiskovým bodom na efektívne zabezpečovanie kvality vzdelávania. Univerzita disponuje s prostriedkami na zhromažďovanie a analyzovanie spoľahlivých informácií o svojej vlastnej činnosti. Účinné postupy na zber a analýzu informácií o študijných programoch a ďalších aktivitách sa integrujú do interného systému na zabezpečovanie kvality. Informačné systémy na zber dát o kvalite vzdelávania, ktoré sú zavedené na univerzite, pokrývajú:

- priebeh štúdia, mieru študijného progresu a úspešnosti študentov,
- uplatnenie a profesionálna dráha absolventov v spoločenskej praxi,
- spokojnosť študentov s obsahom študijného plánu daného študijného programu,

- profil študentskej obce,
- efektivitu učiteľov,
- dostupnosť zdrojov na podporu štúdia a študentov,
- kľúčové ukazovatele výkonnosti vysokej školy.

Dôležité je tiež porovnávanie univerzity s ostatnými univerzitami v rámci EHEA, ale aj mimo neho, čím sa rozširuje rozsah vlastného poznania a získava sa prístup k možným spôsobom na zlepšenie svojho výkonu.

1.8 Zverejňovanie informácií

Štandard:

Vysoké školy by mali zabezpečovať jasné, objektívne, aktuálne a jednoducho prístupné informácie o svojej činnosti vrátane študijných programov.

Usmernenia: Pri plnení svojich verejných úloh univerzita poskytuje informácie o:

- ponuke študijných programov a príslušných podmienok prijatia na štúdium, predpokladaných študijných výsledkoch, akademických tituloch, ktoré udeľuje,
- vyučovaní, učení sa a používaných postupoch na hodnotenie,
- miere úspešnosti a možnostiach vzdelávania študentov.

Publikované informácie tiež zahŕňajú:

- názory a profesionálnu dráhu bývalých študentov,
- demografický profil súčasnej študentskej populácie.

Uvedené informácie univerzita podáva tak, aby boli presné, nestranné, objektívne a ľahko prístupné.

1.9 Priebežné monitorovanie a periodické hodnotenie študijných programov

Štandard:

Vysoké školy by mali monitorovať a pravidelne vyhodnocovať svoje študijné programy s cieľom zabezpečiť, že študijné programy dosahujú stanovené ciele a reagujú na potreby študentov a spoločnosti. Hodnotenie by malo viesť k neustálemu zdokonaľovaniu študijných programov. Akékoľvek plánované alebo následné činnosti je potrebné komunikovať so všetkými zainteresovanými stranami.

Usmernenia: Dôvera študentov a ďalších zainteresovaných strán vo vysokoškolskom vzdelávaní sa ľahšie vytvára a udržiava pomocou efektívnych činností na zabezpečovanie kvality, ktorých cieľom je, aby boli študijné programy správne navrhnuté, pravidelne preskúmané a monitorované, čím sa zabezpečí ich ďalší význam a aktuálnosť pre vzdelávanie študentov. Na univerzite sa realizuje hodnotenie:

- obsahu predmetov študijného plánu jednotlivých študijných programov vo svetle najnovšieho výskumu v danej disciplíne, čím sa zabezpečí aktuálnosť daného študijného programu,
- meniacich sa potrieb spoločnosti,
- záťaže študentov, priebehu ich štúdia a jeho ukončenia,
- efektívnosti postupov na hodnotenie študentov,
- očakávaní, potrieb a spokojnosti študentov vo vzťahu k študijnému programu,
- tvorby študijných programov, osnov a ich obsahu, rôznych foriem vzdelávania (napr. denné, externé, dištančné, e-learning),
- dostupnosti vhodných učebných zdrojov,
- pracovníkov z externého prostredia pri tvorbe študijných programov,
- postupov na schvaľovanie študijných programov iným subjektom ako ten, ktorý realizuje ich výučbu,
- študijného progresu študentov v študijných programoch,
- spätnej väzby od zamestnávateľov, zástupcov trhu práce a ďalších zainteresovaných strán,
- spoluúčasti študentov v aktivitách na zabezpečovanie kvality študijných programov.

1.10 Pravidelné externé zabezpečovanie kvality

Štandard:

Vysoké školy by mali podstúpiť procesy externého zabezpečovania kvality v súlade s ESG v pravidelných intervaloch.

Usmernenia: Získanie kvalifikovanej a nezávislej spätnej väzby od externých hodnotiteľov umožňuje verifikovať efektívnosť interného zabezpečovania kvality na univerzite, odhaľuje rezervy v jednotlivých procesoch s cieľom ich ďalšieho zlepšovania. Univerzita ma zavedený model CAF, ktorý je začiatkom dlhodobejšieho procesu rozvíjania kvality. Ide o samohodnotiaci nástroj, ktorý dáva možnosť bližšie poznať všetky procesy na univerzite. Prostredníctvom modelu CAF si univerzita overuje v čom je výnimočná, kde sú možnosti jej zlepšovania a zároveň jej tento model dáva riešenie ako systematický zvyšovať kvalitu, výkonnosť, efektívnosť a spokojnosť zákazníkov/študentov a všetkých zainteresovaných strán. Implementovaný model CAF na univerzite umožňuje:

- trvalé zlepšovanie všetkých procesov,
- osvojenie si princípov samohodnotenia a benchmarkingu,
- dosahovanie vyššej konkurencieschopnosti,
- sústavné zvyšovanie výkonnosti a približovania sa požiadavkám a očakávaniam zákazníkov/študentov a zainteresovaných strán.

Univerzita sa v roku 2016 zapojila do súťaže o „Národnú cenu slovenskej republiky za kvalitu“, ktorú každoročne organizuje „Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR“, v rámci ktorej získala „Ocenenie zlepšenia výkonnosti organizácie v kategórii C“. Národná cena SR za kvalitu je najvyšším ocenením, ktorú môže organizácia získať v oblasti manažérskych systémov kvality.

Zabezpečovanie kvality je kontinuálny proces, ktorý sa nekončí externou spätnou správou z posúdenia. Univerzita počas prípravy na nasledujúce zabezpečovanie kvality berie do úvahy pokrok (trendy) od posledného externého zabezpečovania kvality. Pokrok v zabezpečovaní kvality sa sleduje podľa „Indikátorov výkonnosti pre kľúčové procesy nasmerované na plnenie stratégie SPU v Nitre“, ktoré boli vypracované na základe „Spätnej správy z posúdenia na mieste podľa modelu CAF“ v roku 2016.

2. časť: Implementácia systému vnútorného zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania na základe ESG - 2015 na SPU v Nitre

Vnútorný systém zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania na základe „Štandardov a usmernení na zabezpečovanie kvality v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania“ (ESG - 2015) nadväzuje na „Vnútorný systém kvality vypracovaný podľa STN EN ISO 9001 na SPU v Nitre“, ktorý platí pre všetky procesy, ktoré univerzita zabezpečuje: manažérske procesy, hlavné procesy (vzdelávanie, výskum a vývoj, podnikanie) a podporné procesy. Prijatie tohto systému manažérstva kvality podľa medzinárodnej normy STN EN ISO 9001 sa stalo strategickým rozhodnutím vrcholového vedenia univerzity a je záväzné pre všetky fakulty a organizačné útvary na SPU v Nitre. Táto medzinárodná norma podporuje prijatie procesného prístupu pri zavádzaní a zlepšovaní efektívnosti systému manažérstva kvality s cieľom zvýšiť spokojnosť zákazníka a ďalších zainteresovaných strán.

2.1 Hlavné zásady systému vnútorného zabezpečovania kvality vzdelávania

Hlavné zásady systému vnútorného zabezpečovania kvality vzdelávania na univerzite vychádzajú z nasledovných princípov:

1. kvalitu študijných programov, kvalitu vzdelávania a organizáciu univerzity je potrebné trvale zlepšovať,
2. univerzita má inštitucionálnu zodpovednosť za ponuku a poskytovanie kvalitného vzdelávania (ďalej KV),
3. posudzovanie KV je vykonávané skupinami interných a externých posudzovateľov, pričom požiadavky, na ktorých je táto norma postavená, sú nasledovné:
 - a) orientácia na zainteresované strany, ktoré v tomto dokumente predstavujú všetkých aktérov v rámci univerzity vrátane jej študentov a zamestnancov, ako aj externe zainteresované strany, napr. zamestnávateľov a zahraničných partnerov SPU,
 - b) zásada vodcovstva, ktorou vrcholový manažment univerzity a fakúlt zabezpečí jednotu poslania, cieľov a smerovania rozvoja univerzity,
 - c) angažovanie všetkých pracovníkov a študentov do plnenia princípov manažérstva kvality,
 - d) procesný prístup, ktorým politiku a ciele KV na univerzite je možné realizovať účinnejšie, ak sa všetky aktivity a činnosti riadia ako procesy,
 - e) systémový prístup, ktorým integráciou procesov a ich vzájomnou previazanosťou sa vytvárajú podmienky pre synergické využívanie existujúcich zdrojov univerzity,
 - f) pravidelné vyhodnocovanie a trvalé zlepšovanie vzdelávacieho prostredia,
 - g) rozhodovanie na základe faktov, ktoré manažment získa na základe monitorovania a merania výkonnosti,
 - h) vzájomne výhodné vzťahy medzi všetkými zainteresovanými stranami/účastníkmi vzdelávacieho procesu na univerzite, realizácia spoločných aktivít.

2.2 Implementácia systému vnútorného zabezpečovania kvality vzdelávania

Každý funkčný systém manažérstva kvality (ďalej SMK) rešpektuje dve hľadiská, ktoré navzájom súvisia:

- potreby a záujmy univerzity,
- potreby a očakávania zainteresovaných strán.

V rámci realizácie SMK je potrebné v tejto súvislosti stanoviť postupnosť krokov, ktoré je potrebné vykonať. Ide o nasledovné kroky:

1. Identifikovať a popísať procesy zabezpečovania kvality na univerzite a určiť kľúčové, ktoré rozhodujúcim spôsobom ovplyvňujú vnímanie a hodnotenie kvality na univerzite.
2. Určiť zainteresované strany vzdelávacieho procesu, predovšetkým zákazníka a jeho požiadavky. SPU je organizácia, ktorá prostredníctvom vzdelávania poskytuje služby. Zákazník, ktorý jej služby využíva, je pre ňu najdôležitejším, a preto organizácia musí poznať jeho požiadavky a očakávania. Prioritnou otázkou je určenie toho, kto je zákazník univerzity. Je možné v princípe definovať tri typy zákazníka/zainteresovaných a to je študent, trh práce a štát (MŠVVaŠ SR). Požiadavky týchto troch subjektov nie sú v protiklade, navzájom sa dopĺňajú a je potrebné určiť ich prioritu a definovať, ktoré sú kľúčové z hľadiska existencie univerzity, získavania študentov, napĺňania požiadaviek trhu práce a pod. Systém manažérstva KV závisí od toho, ako sa definuje zákazník. Úspešnosť a uplatnenie absolventov univerzity v praxi (na trhu práce) je dôležitým ukazovateľom hodnotenia kvality ich prípravy vo vzdelávacom procese, v konečnom dôsledku možno ako zákazníka určiť práve trh práce, ktorý je spokojný s kvalitou univerzity (absolventom). Prioritným cieľom univerzitného vzdelávania je pripraviť kvalitného absolventa, uspokojujúceho požiadavky trhu práce. Uplatnenie sa absolventov na trhu práce je záujmom nielen univerzity, štátu, ale aj samotných absolventov, čiže všetkých zainteresovaných strán.
3. Vytvoriť politiku a formulovať ciele kvality.
4. Stanoviť zodpovedné osoby a kompetencie (definovanie zodpovednosti orgánov a jednotlivcov podieľajúcich sa na SMK).
5. Stanoviť štandardy vzdelávania a stanoviť kritériá kvality vzdelávacieho procesu.
6. Identifikovať, navrhnúť a riadiť procesy univerzity/fakulty na zabezpečenie splnenia požiadaviek a očakávaní zainteresovaných strán a určenie ich vlastníkov.
7. Určiť indikátory kvality a metódy pre monitorovanie, meranie a vyhodnocovanie KV, resp. jednotlivých procesov s ňou súvisiacich, t.j. pre zisťovanie požiadaviek zainteresovaných strán a ich spokojnosti.
8. Navrhnuť obsahový a časový plán pre hodnotiace procesy a parametre merania ich kvality a vypracovať hodnotiaci scenár a postupy pre fakulty, katedry a hodnotiace tímy.
9. Stanoviť postupy na nápravné a preventívne opatrenia pre zlepšovanie KV.

2.3 Organizačná štruktúra systému vnútorného zabezpečovania kvality vzdelávania

Na úrovni univerzity nesie hlavnú zodpovednosť za vnútorný systém zabezpečovania kvality vzdelávania rektor. Rektor vymenoval **Univerzitnú radu kvality** (ďalej URK), v ktorej sú prorektori univerzity, zástupcovia jednotlivých fakúlt – prodekan pre vzdelávanie, prodekan pre vedeckovýskumnú činnosť a doktorandské štúdium, manažér kvality, expert z externého prostredia a študent. Predsedom komisie je prorektorka pre vzdelávanie a ECTS (Rozhodnutie rektora č.2/2013 o zriadení Univerzitetnej rady kvality ako poradného orgánu pre hodnotenie kvality vzdelávania na SPU v Nitre).

URK zabezpečuje:

- celkovú koncepciu manažérstva kvality vzdelávania na univerzite,
- koordináciu práce s **fakultnými radami pre kvalitu** (ďalej FRK),
- stanovenie kritérií KV na úrovni univerzity,
- vydanie riadiacich pokynov pre fakulty a revízne (hodnotiace) tímy (interné hodnotenie) a zabezpečenie externého hodnotenia.

Na úrovni fakulty nesie hlavnú zodpovednosť za vnútorný systém zabezpečovania kvality vzdelávania dekan. Dekani menovali **Fakultné rady kvality pre zabezpečenie kvality vzdelávania na fakulte**. Predsedami sú prodekan pre vzdelávanie. Členmi FRK sú prodekan pre vedeckovýskumnú činnosť a doktorandské štúdium, garanti študijných programov, koordinátor pre kvalitu, expert z externého prostredia a študent. FRK zabezpečuje:

- uplatňovanie manažérstva KV v rámci fakulty,
- koordináciu práce **komisie pre študijné programy** (ďalej KŠP),
- podporu a koordináciu práce externých hodnotiteľov,
- vyjadrenie sa a odporúčanie nových študijných programov,
- realizáciu kritérií hodnotenia KV na fakulte.

Komisiu pre študijné programy na fakulte menoval dekan fakulty. Členmi sú garanti a spolugaranti daných študijných programov, vedúci katedier, v ktorých gescii je študijný program, expert z externého prostredia a študent. KŠP zodpovedá za :

- ročné monitorovanie existujúcich programov,
- uplatnenie požadovaných kritérií hodnotenia KV v študijných programoch,
- dohodnutú periodickú revíziu existujúcich programov,
- prípravu materiálov pre externých hodnotiteľov,
- prípravu materiálov pre odporúčanie nových programov,
- metodické usmernenie katedier,
- spätnú väzbu a získavanie názorov od študentov, absolventov, zamestnávateľov atď.

V súčasnosti sú vypracované a schválené štatúty a rokovacie poriadky URK a FRK.

2.4 Periodické hodnotenie systému vnútorného zabezpečovania kvality vzdelávania

a) Cieľ hodnotenia

Hodnotenie vzdelávacieho procesu na univerzite organizuje URK, na úrovni fakulty FRK. Cieľom hodnotenia je periodické monitorovanie a preskúvanie vzdelávacieho procesu, študijných skúseností študentov a logistickej podpory. Hodnotenia berú do úvahy, ako výskumná činnosť ovplyvňuje pedagogický proces, a ako ju vnímajú študenti. Hodnotenie na univerzite a fakultách poskytuje príležitosť:

- zaviesť v rámci univerzity a fakúlt jednotný štandard a hodnotiace kritériá z významných zahraničných vzdelávacích inštitúcií,
- analyzovať, či vzdelávanie má predpísanú kvalitu a podnecovať zlepšenie KV,
- vyhodnotiť študijné skúsenosti študentov,
- vymieňať si overené praktické poznatky medzi študijnými programami v rámci fakulty a univerzity, (zaviesť princíp učenia sa a poznatky praxe do zabezpečovania KV),
- rozširovať publikovaním hodnotiacich správ verejne dostupné informácie o kvalite všetkých stupňov foriem vzdelávania, ktoré univerzita a fakulty ponúkajú.

b) Zásady hodnotenia študijných programov

Základným aspektom hodnotenia študijných programov je, že:

- je založené na samohodnotení fakúlt,
- vychádza z existujúcich dokumentov,
- je založené na existujúcich organizačných štruktúrach,
- je vypracované tak, aby zaručovalo objektivnosť.

c) Základná osnova samohodnotiacej správy

Samohodnotiaca správa, vypracovaná jednotlivými fakultami, vychádza z osnovy európskych štandardov a usmernení na zabezpečovanie kvality v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania (ESG - 2015) a obsahuje nasledovné kapitoly:

1. stratégia zabezpečovania kvality,
2. príprava a schvaľovanie študijných programov,
3. učenie sa, vyučovanie a hodnotenie orientované na študenta,
4. prijímacie konanie, priebeh štúdia, uznávanie vzdelania a udeľovanie akademických titulov,
5. vysokoškolskí učitelia,
6. zdroje na zabezpečenie štúdia a podporu študentov,
7. zhromažďovanie a spracúvanie informácií,
8. zverejňovanie informácií,
9. priebežné monitorovanie a periodické hodnotenie študijných programov,
10. pravidelné externé zabezpečovanie kvality.

d) Záverečná samohodnotiaca správa

Závěrečnú samohodnotiacu správu, vypracovanú podľa uvedenej osnovy pre všetky študijné programy na fakulte, pripraví hodnotiaci tím členov FRK. V závere správy sú zhrnuté silné, slabé stránky a oblasti na zlepšenie kvality vzdelávania na fakulte, na základe ktorých sa vypracuje akčný plán zlepšovania vzdelávacieho procesu na fakulte. Závěrečná samohodnotiaca správa fakulty a akčný plán zlepšovania vzdelávacieho procesu na fakulte sa schvaľuje vedením fakulty.

III. Prílohy

1.časť: Štandardy a usmernenia na interné zabezpečovanie kvality

1.1 Stratégia zabezpečovania kvality

Vysoké školy by mali prijať stratégiu zabezpečovania kvality, ktorej znenie je verejné prístupné a tvorí súčasť ich strategického riadenia. Interné zainteresované strany by mali vytvoriť a implementovať túto stratégiu prostredníctvom vhodných štruktúr a procesov so zapojením externých zainteresovaných strán.

1.2 Príprava a schvaľovanie študijných programov

Vysoké školy by mali mať procesy na prípravu a schvaľovanie svojich študijných programov. Študijné programy by mali byť navrhnuté tak, aby spĺňali stanovené ciele vrátane očakávaných výsledkov vzdelávania. Kvalifikácie vyplývajúce zo študijných programov by mali byť jasné špecifikované a komunikované a mali by odkazovať na príslušnú úroveň národného kvalifikačného rámca v oblasti vysokého školstva a následne kvalifikačného rámca v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania.

1.3 Učenie sa, vyučovanie a hodnotenie orientované na študenta

Vysoké školy by mali zabezpečiť realizáciu študijných programov tak, aby študenti zohrali aktívnu úlohu v tvorbe procesu učenia sa a aby sa tento prístup odzrkadľoval aj v ich hodnotení.

1.4 Prijímacie konanie, priebeh štúdia, uznávanie vzdelania a udeľovanie akademických titulov

Na vysokých školách by sa mali konzistentne používať vopred definované a zverejnené predpisy týkajúce sa v šetkých fáz „životného cyklu“. napr. prijímacieho konania, priebehu štúdia, uznávania vzdelania a udeľovania akademických titulov.

1.5 Vysokoškolskí učitelia

Vysoké školy by sa mali uisťovať o dostačujúcich kompetenciách svojich učiteľov. Mali by využívať spravodlivé a transparentné procesy na prijímanie a osobnostný rozvoj zamestnancov.

1.6 Zdroje na zabezpečenie štúdia a podporu študentov

Vysoké školy by mali mať primerané financovanie na aktivity súvisiace so štúdiom a vyučovaním a zabezpečiť, aby boli k dispozícii vhodné a ľahko dostupné zdroje na zabezpečenie a podporu štúdia a študentov

1.7 Zhromažďovanie a spracúvanie informácií

Vysoké školy by mali zabezpečiť zhromažďovanie, analýzu a využívanie relevantných informácií na efektívne uskutočňovanie a riadenie svojich študijných programov a ďalších aktivít.

1.8 Zverejňovanie informácií

Vysoké školy by mali zabezpečovať jasné, objektívne, aktuálne a jednoducho prístupné informácie o svojej činnosti vrátane študijných programov.

1.9 Priebežné monitorovanie a periodické hodnotenie študijných programov

Vysoké školy by mali monitorovať a pravidelne vyhodnocovať svoje študijné programy s cieľom zabezpečiť, že študijné programy dosahujú stanovené ciele a reagujú na potreby študentov a spoločnosti. Hodnotenie by malo viesť k neustálemu zdokonaľovaniu študijných programov. Akékoľvek plánované alebo následné činnosti je potrebné komunikovať so všetkými zainteresovanými stranami.

1.10 Pravidelné externé zabezpečovanie kvality

Vysoké školy by mali podstúpiť procesy externého zabezpečovania kvality v súlade s ESG v pravidelných intervaloch.

Štandardy a usmernenia na zabezpečovanie kvality v európskom priestore vysokoškolského vzdelávania (ESG - 2015) aplikované na podmienky SPU v Nitre boli prerokované a schválené na zasadnutí univerzitnej rady kvality dňa 20. marca 2018.

prof. RNDr. Zdenka Gálová, CSc., v.r.
predsedníčka URK,
prorektorka pre vzdelávanie a ECTS

V Nitre 21. marca 2018

Dr.h.c. prof. Ing. Peter Bielik, PhD., v.r.
rektor SPU v Nitre